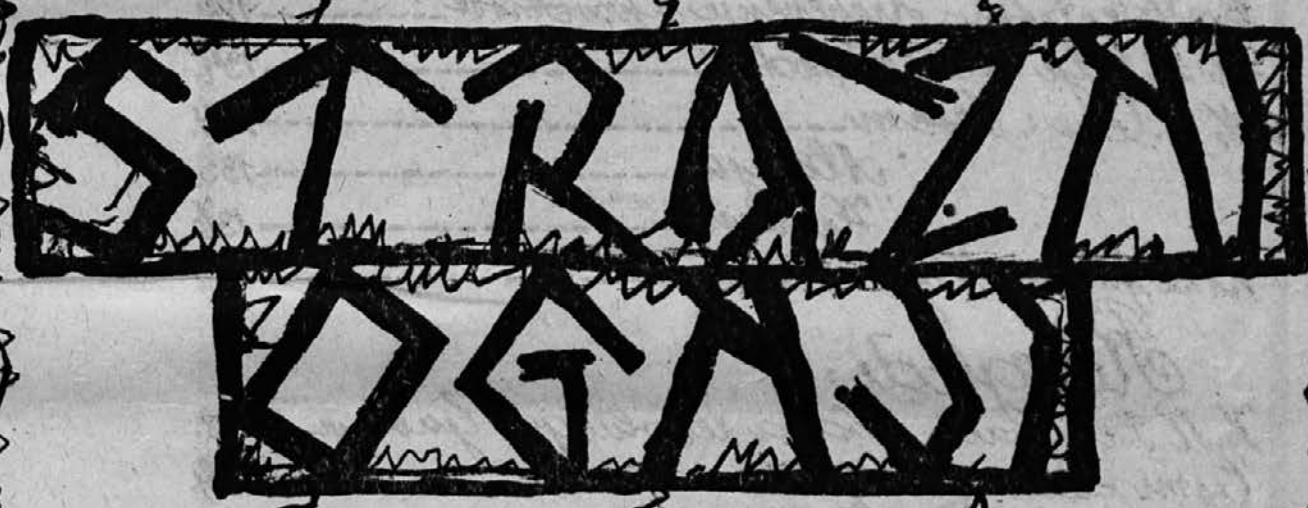

Večina 7. številke:

E. Perl: Priloga 8.	Str.
A. M. Sarajev: Grobnar pesem	123.
A. M. Sarajev: Ljubca pesem	124.
Boštele Anton: Hlapci	124.
Boštele Anton: Maliki	125.
Boštele Anton: Vavari planin	127.
Boštele Anton: Pismo	127.
Boštele Anton: Hrepenenje v prvočnost	129.
N. K. Celje: Večerni motiv	131.
N. K. Celje: Pesem	134.
Albulja	135.
Hvalnice	136.
Kikel franc: Vigned	137.

Razgledi:

N. T. Beograd: Naša revolucija ljubavi	138.
Osmi december 1925	139.
Forma	139.
A. K. Beseda o formi	142.
19. marec	144.
Grobci	144.

Literarni list, *Strahni Dognji* izdaja kat. di-
jaštvo v Mariboru.

Si kava in litografija in kamenotiskarna Leo
Slonice, Maribor, Splavarska ulica 8 (Vojašniška ul. 10)

Posamezna številka stane za dijake 3^{.-} za
vs druge 5^{.-} (po pošti vsaj 0.50 tim. več) celoletna
maročnina knaia za dijake 25^{.-} za vs druge 40^{.-}.

Za Straharje: Edward Kocbek, Maribor, Glavnih 7.

Štrednik: Pone Križ, Maribor, Korvočeva ul. 12.

Upravnik: M. Wraber, Maribor, Plomškov trg 18/II.

22/4.1926

PESEM

PRILOGA 8

M3334

STRAŽNI OGNJI ŠT 7

A. M. Varnavec:

Grobna pesem.

Kako bi sedaj te objel, dekle daljno, neznano,
kako bi ljubil!

V mojih skrivnostih pesmi se vnele
so, svete, radostne,
da vsa duša odmeva in vsa gori.

Se dolgo me bodo igele.

Jokal bi:
ali bodo kdaj moje sanje cvetele?

A. M. Srebrnjak.

Lubeča pesem.

Človek, ki vidiš brata, ko gori v greh in blatu, kako se je dal
 objeti penam in črnim lučem in jih objema in ljubi in ves divja, da mu dovolj
 je, da iztigne iz njih zadnjo uteho in zadnjo pomirjevalno slast, da bo u
 v večno mirno njegovo rce — ne soti ga in ne obsojaj: Bogve, koliko i bla
 tilo i prej njegovo hrepence in koliko je prechrepnela njegov duša
 veden je truda in izmučena in vplabeno trenutku, omamljena in slaba
 v zadnjem pogonu moči in obupajočih molitev, stnila na to svet. Pusti
 kamenje na cesti, da ostane kraj, kjerga bodo pobrali drugi, ko boš ti
 šel! Ne v ostrostjo besed, ne napredaj ga v mrtrostjo svojih nora
 rečih let, ne trko — v ljubečnijo tiho in ves vdpuščajšo, g' ljubi, molči
 v rej v ljubečnijo — in boš hvalil Boga, ko bo kot odmev slastke vami
 v prvem najglobljem bichu se dvignila krepka pesem in i bala in botala
 ojemu čistemu obrazu.

Antar Božele:

Hlapci.

Od hlapcev spočeti,
 za hlapce rojeni,
 plavamo v reki neznane usode
 in sanjamo pesem neznane poboje,
 mi hlapci!

Nitko se pklanjajo naše postave
 krave, plani po in misli krave
 vrane posele v naše plovave
 in kakovji črni.

Mišice naše po hrastove grce,
 misli ravno se v večnost vzgajo,
 kopljejo premozi in ceste ravno
 našim gospodom.

Naše dlani so skluge skopane
 naše dlani so njihve vejane
 v zlatim semenom

Tečejo, tečejo plati pludenca,
žitje gorijo, pleto se ž. venci
za tujce.

Mizmo pa hlapci,
za hlapce rojeni!
Haktim gospodom poljubljamo noge
in se borimo za drugih svobodo.
Kisa pravica: razpali domovi;
naša svoboda: veliki grobovi
mi: - hlapci!

Anton Boštele: *Maliki.*

Čakam sem uklenjen v mrakost zidov in ledeno nepristopni
obrazov, se je zresnil moj pogled. Karpeta struna je popudila, nič več ne preostane
večnik tresljajev življenja, nič več ne poje ubrano v harmonijo večera. Človek
sem, postal sem pustla škevlika, vrtom med palom, stroj brez mihi in čuvstva.
Zaradije sem čital odlomov iz dnevnika, visoko pesem veselosti in solisti mla
dini - in sem se razsialostil. Zdarj ne pišem več pesmi, komaj suho kro
niko! Se lepe sanje so utonile v blato, megla je legla na polje in vrt
na tli. Nekje daleč zadaj so ostali spomini lepih dni; komaj jih je dosega mo
ja roka. Ali je resnica, ali je samo sen? Da je nekdo živel mladi človek, ki je se
jal karjo in veroval v polno. Orob, ki je zidal na dobro v ljudeh? Bogovi.
Je stvarno je umrl tisti človek, se je porušila tista stvarba
krajti zidana je bila na prevari. Optali so samo maliki. Prosti in spaci
ni - karer njihovi, tvorci - kraljujejo spresstola, plobe, nevednosti in beda
stole. On mi jim karigamo, kadilo jim prinašamo darov. Vsi smo se podili z
upognjeno hrbtenico in z zlomljenim filutkom. Resnično je samo hlapčevstvo
in malikovanje, vse drugo je laž, prazna sanja mladitve, sanja, ki se pri
žame lučjo javnega življenja razblini v nič kot jutranja megla.

Ob odmoru stojim in gledam. Cesta iz megle v meglo, blato
mravin puščoba. Sepani po stenah kričijo s tovarniških dimnikov plapolajo
dimni črne pastave. Nimi pride strelca, skoraj ston. Oči so ji pesem in lica
pomlad. Poljubil bi jo na čelo prebela, na rožnata usta... In gre v meglo, če
bo se varcel jasnim njenega čela, zvenel bo na oltarju malikov.

Tisoč ljudi, tisoč povesti; v konec je vedno isti: bogovi so
vedno rejni, maliki zahtevajo žrtve!

Kotne so moje bci, ne morejo videti polno. Vdijo samo meglo

in vi. a oči črne zastav. Vidijo samo malike od vira in danes: Mreža in to
no, Ginja, Marnona, Samo poestnico, Barba, Pilibajenost ustolič ko in čast
njo, spavajo brez števila.

Hlapec je hlapec! Otok se naveliča igrati; zavrže jo in si izbe-
re tugo. Surovi narstoga veri, ki so rga kulke, zdrobi malike, ki jih je častil,
pa si upet sam spleta bič in zgrne iz ilav malike, da upogiblje svoj tilnik
in pleče pred njimi svoj klamni ples.

Ta de budimo, kjer smo plosci solnce! Probodni sinovi, svetlobne
geantje!

Skavta moje ječe je obdana z železnim plotom. Na vrta re-
stejo kostanji, lipe, breze, in smreke. Zdrav je zimski in vse drevo je gol.
Vrtovi so drvo kivi svoje življenja, se obliči in presnavlja, kakor mu
je odločeno od začrtka. In sem: to je kostanj, to je breza, to je lipa in to je
smreka, 'Sjudi pa mi! Sjudi utvarjenih po boji podob! So samo pretili
ke, mrtve šahovske figure. Topo, kakor o spanju hodijo okrog, premikaj
roke, roge, jecto, kar dobijo govorijo rumnoskizgato, da odamijo odost
neškončne samclosti; kvantajo, pojejo, spijo.

Jam pa ne morem spati. Ob tihih večerih, ko ugasimo luč in
samo mesčina polzi skozi okno, ko se iz temne medlo odračajajo obrisi
ostrej in plajpa zdaj zadriplje njih kelesno sgrudje pod tečo bitja
ki je bilo nekdo človek, v viharjih nočeh, ko bežijo pod nebom težki oblaki
in nani od južnega veka, ko stek škrota in grega voda po žlebovih
beton in postelji in mizim. Pislustkujem utipni narave, žalostnemu pe-
tju fantov in kvileče, hropočim glasom harmonine, ki me bolijo. Hm-ta-
ta-hm-ta-ta... večno ista pesem, legobna in brezupna.

Gledam vase in na je skak lastne praznine, kdo pi da
hčes gledati v brezno in se ti ne bo zortelo? Onemči sem pampel idilo
apokal, zapel je ne bom nikoli! Groza je v meni. Življenje brez ljubi-
vanja je neznisel. Zbežal bi ven, na polje prostrano, v ravnore bi legel
in umrl.

Pršla bi pomlad, pognala bi cvetja in naš mano bi peli
škerjančdi....

Motne so moje oči, ne morejo videti solnce. Vidijo sa-
mo malike in hlapce in črne rastlino, ki vibrirajo nad mestom...

A. Boštele:

Vzarij planin.

Vsiri stvarnini
še niso hodili
na plume vrhove.

Mirno so kmetje ledino orali
in modrijani resnice iskali
po folijantih.

Šli so podovi:
Zajeli so v dušo
presem prca, so prečudno zasluhili
v ponos katedral hrepenenje vtelesili
in onemeli.

Se so spomini!

A mi smo ostali
velikih dedov neznatni potomci.
Ivom in kesanje nam dušo razjeda,
biča nas strast
in preganja ljubezen.

Vendar živimo
in iščemo v varjo.
Hočemo kvišku,
se postavimo v bresdna
slabiči, plabiči...

A. Boštele:

Pismo.

Trozorna megla je ležala nad mestom in neprestano je de-
ževalo. Cesta je tonila v ilnatih lužah in noga je brodira v blatu do
glečinjer. Ljudje so hodili mračnih obrazov. Če je prišel avtomobil,
so se nevoljno umikali in brisali z obleke blatne škropotne, ki so brizga-
le izpred koles.

Bil je pust mračen dan, ko človek je bolj občutil vsa ne-

skončno osamelost in težo življenja. Sedel sem v pisarni brez misli in čustva. Enakomerno je grgela voda v kilebovih, na vrhu so plakali črni kosarji in izlegali v praznino svoje gole, rogovičaste veje. Niti enega vesellega in lepega obraza nisem videl na pesti; v trgovinah, kjer so gorele luči že od jutra, so zehali komiji in pregli rednim črnim kupcem. To je res čudovito, kako vreme opliva na ljudi! Šmo pač otroji, deca, ki se igra odrasle. Močne volje pa ni. Vsaj v življenju ne, večjemu v pesmi.

Iz otopelosti sem se prebujal v slabo voljo. Trepko sem oblutil, da imam v žepu komaj par dinarjev, da so mi zvezali roke in noge, da sem samo jónar plavič in čisto odveč na svetu. Ndo razume mene, koga razumem jaz? Pridem domov se ogrejem v ljubezni domačih in grem. Vem: vkljub ljubezni mislo več eno, razvoj stvarijstih let ne loči od njih. Imam prijatelje? Mogoče enega, dva. In sploh: kaj je prijateljstvo? V odločilni uri je človek vedno sam. Vsakdo ima svoje stvari, živi svoje življenje in hodi v svoja pola. Pridem k dobim ljudem: čutim dobroto, pliko in plemenitost srca. A če bi me ne bilo, kdo bi me pogrešal? Ostaneta mi še Bog in lepota. Boga ne razumem, ker je neskončen, do lepote ne morem, ker sem hlapec, paženj zvezan z vezmi zakonov in navedb, javnega mnenja, tradicije in človeške modrosti. Sicer pa: kaj je lepota brez veselja? Imam oči in razum, da vidim in spoznam vso bedo, vso krivico in nasilje, pa nimam moči, da bi osušil te polje, da bi pričaral pradoljico v ljubezni in bratstvu. In to boli.

Pisarnje. Pisarnar. Belo pismo mi je prinesel. Ves sem radostno vznemirjen. Pogledam žig pisavo — selje belo in veselo! Od Silvice! — Nadar čitam pismo, ki ga mi pisala kupčija ali formalna položnost namreč doživlja in ljubezen srca, se mi zdi, da sva s piscem skupaj in se pogovarjaver iz oči v oči.

Silvica, to je otrok solnca! Posobljeno krepenenje, živ simbol, cvetka, ki je čudovito pograbila iz mestnega vzdušja v opojnost gemlje ob zeleni Savinji. Zdravje in pesem! Stvarnik ne kopira svojih stvari. On ustvarja iz sebe in je vedno nov. Ljudje pa hočejo vsako bitje prikerjiti po svoje, omajeno in ovrloščeno, kakršni smo sami. Vidijo prto, duha pa ne poznajo. Drevo raste po svoje in duša tudi. Tarko se je zgodilo, da je to drevo vzraslo iz plitkega vzdušja osamljenosti in okolice v iskrenost čustvovanja, v čisto svojost miselnost in srčno plemenitost. Odkar jo poznam, ne verujem več v milje. (Otrok solnca! Ljubi rože, otroke, pesem in kipeenje planin. Otrok narave, ki prerineva v bogastvu, ki ne ve, kam s svojim zvonkim smehom in vedno živahnostjo! Mnogi jo obsojajo, ker prače čez ojnice mode in dneve etikete, ker je drugačna nego po njene vrstnice. Jaz pa jo imam rad zato, ker je zdravje v njej in ker je dobra, dobra kar sem prečal še malo ljudi. Jazati ne verujem v možnost čistega prijateljstva med fantom in dekleom, verujem

v obnovo življenja, v nov rod, ki bo ljubil svobodo, zdravje in solnce in lepoto
planin.

Tavala mi je. Malenkosti. Vstajanje, prabi. Pa je ne marajo, ker
je vedno vesela. Karkoli gleda v bodočnost, kaj je z menoj in podobno.

Kaj beseda, ona je mrtva, ljubezen je vse, iskrenost, ki diha iz
vostic! Zato skranjujem njena pisma in kadar sem sam in (malodušen),
jih prebiram in se mi zdi, da se pogovarjajo iz oči v oči — — —

Bele pismo sem prejel, pismo od sestre v ljubezni do iskrenosti
in naravnih lepot. Pa sem pozabil vse žalostne misli, nič več nisem
čul tožnega, monotonega šumenja dežja, givel sem kot lučka, ki ji prilijejo
olja.

Ah kako majhni in šibki smo ljudje! Kako vrenje, drobno pi-
smo nas obvlada, da dihamo od pekla do neba.

A. Božiček:

Prepenenje v prvočnost

1.

Silvica, ali mi zajčalo v gozdu?
Tih, komaj plinno se je zgabilo,
ko žalostna misel je zadrla
v bukova vejah.

Pridi predraga — in prisluskujva
utripu prirode!

Iz nje vse izhaja
in v njo se zopet spovrača.

Človek si izmišlja mnoge reči,
računa in zida —
in nazadnje spozna:
prazno in žalostno je njegovo srce.

Tam zunaj pa šumijo gozdovi,
zelenje poganja,
rože prkajo slabo in solnce,
brezi devici brodi veter v svilinih lasih.

in zarja je vrgla nevinne koprene
čez doli v vijolični senci toneče,
čez plaje in gore kipeče na obzorju v nebo
v ostih, deževskih obrisih.

Prindi, predraga in prisluškujva
utipni prirode!

2.

Tozd je še rzel in molčič,
a pluhja prve pomladi
že diha v opacju.

Po solčnih brežinah se beli feloh razvita,
v dobruvi se zvončki smehljajo
in rjmi bostijo.

Gorko in mehko je popoklansko poluce.
Zeleno-bojajča preproga matu naju vabi.

Tišina povsod.

Se gozdovi rdišijo po smoli
in beli oblaki se kakor ovčje igrajo
na skalnem obzoru.

3.

V globeli šumijo svarstli studenci
nad nama po skale in poluce.

Tokrajina je razrlana z globokimi jarki;
odeta z gozdovi in zeleno trato.

Iz zasenčenega jarka se surlja dim;
tam žge ogelci svojo kopo.

Štiri kole je zabil v ilovnata fla,
zvezal je druna
in na predi je iz kamnov postavil ognjišče.
Lesen pograd je nastal z mahom
praproty in listjem
tam spi on, njegova žena in njuni otroci

Dim ognjišča grize v oči in si rde izhoda
skozi odprlino vrat,
Punaj se Radi črna Ropa,
po lesenem žlebu curlja srebrna nit studenca.
in vsenavrog molčijo zamišljene buke.

4.

Tvoje rjave oči so kakor oči plake, rne.
 Iz njih gleda duša, ki se je prebudila
 iz omamice glupe pretvare v zdruarje
 v prvotno preprostost, iskrenost
 in lepoto prirode.

Glej, prvo cvetje na prisojnih brezinah!
 Nategajva ga in spletna v venec!
 Obletmi ti čelo in senca,
 ljubitorana od prvih natih kodrov,
 da boš asa bela in lepa kakor nevesta.

Potem mi boš dala mila čist poljubit
 na složne oči, ki so vidle temo stupa
 in mi boš rekla brat,
 in jaz ti bom pekel pešča.

Včer na višini. Gozdna prejeta.
 Pod nogami šumi puhava trava.
 Večerni veter se igra v golem, bukovem gozdu.
 Prvi mrak se lovi med velikimi debli
 in nekje v globeli se iz črnega smrečja
 oglašajo pove.

Silovica, čutiš opojnost večera?
 Prva pomlad se probuja.

Po močvirnih dobarah že kukajo
 zvončki iz zemlje
 in južna polojca so polna rumenih
 kobentic

Silovica, čutiš opojnost večera?
 Prva pomlad se probuja.

V očeh ti odseva pras zlato zrnje,
 ki gori na zapadu
 V nji se osko izraža črna silhueta plamin—
 in potem je divina.

P
Toljino in mehko vstaja lunin krajec
izga vzhodnih izročev —
"Vse tiho — le anto listje šumi pod nogami
in viske bukve drhtijo.
Mesto v dolini prižiga prve luči —

6.

Najina pot gre navzgor, na visoke planine!
Jako, da bo vriskalo mlado telo v obilici sile,
da, bodo mišice kakor petive napete in močne,
da bo izpolnjeno mlado kipenje, ki hoče v neskončnost.

Nast nama Bog in nebo
okrog naju praznina
pod nama lepota zemlje in src valovanje

Gle, da vinnih parklale so zasnežene vrhove,
iz dolbe poteske in tihe doline obracle
s smrečjem.

Srebrne reke po preprege pločne raoni,
opasane z belimi cestami,
ozaljšane z biseri mest in vasi.

Z vrhov pozdravljajo cerkvice božje,
hrepenenja kazalci,
ljubezni in vera početov.

Najina pot gre navzgor, na visoke planine!

7.

Prigib bom svoje oči proti goram,
od kam mi prihaja rešitev!
je vedel že David, videc in nevec
po volji Gospoda.

Izgubil se je črv, zagrizel se v zemljo,
mišlil visoko in padel globoko,
ustvaril malike in se zadrgnil
v mreži lastnih laži.

Glej, tam so tovarne! In njih plapolajo
dima črne zastave.

Kleter Trbovelj, kleter zlata in kleter bede
kleter svobode in kleter nasilja
so zatemmile oči.

O bogi, nič več ne vedo,
da kakor nekdaj poje varja v vrhovih,
da žuborijo srebrni studenci,
da se oglašajo ptički po drečju,
da se ob jutrih pasejo prve
na rosnih jasah, prvi zasneženih
gozdov ---

Ogniva svoje oči proti zoram,
z njih nama prihaja rešitev!
8.

Ila sva in našla. Objela sva dole in griče.
Prežala sva z vetrom, se igrala z oblaki
in na gorah sva pevala porlme.

Lep je dan in lepa je noč,
lepo je poluce in lepo so zvezde,
lep je vihar in lep je pokoj,
sočno bostanje pomladi
in huda obilnost jeseni.

Lepo je solivje kipeње planin,
pesem klopotcev v solučnih goricah,
polga obilnost in meš nemirni ntrip. —

Lepo je telo in lepa je duša,
lepo je zrcalo svojih plahih kjarovih oči
in sočni, sveži breskvi svojih lic. —
Ali najlepša je čudežna roža,
ki je molče pogrnala med nama
v presledki skrivnosti.

V lepoto zori zdaj najvišje priznanje:
nad vsem je nebo
in Bog je Gospod.

N. K. Celje: Večerni motiv.

Po nlicah medlo se
 zarja večerna odseva.
 Električne luči so zažarele
 in mečejo svetle snove čarkov na plah.
 Vse mesto v omamni pijaj noči
 se odseva.

Odprto je okno — .
 Bele zavese...
 za njimi stojalo in lončite svetlice...
 in še dalje nekje v beli sobi
 — mehka zastida luč —
 klavir in tipke po vsti,
 nad njimi dvoje belih, prebelih stlami
 in dehten, rožnati prosti
 in bogastvo svetlih, mehkih,
 božajočih melodij...

Po nlici množica vre.
 Svetlo je okno, bela je soba — .
 Ah, ko da sanjavi angeli
 nosijo mehke glasove
 meni v ušice...

N. K. Celje: Jesem.

Breze bele
 so se s prvim, nežnim zelenjem
 odele.

Vonj pladanj
 napolnil je zrak,
 zavet čez stiko moje poti.
 Kot od tvoje bližine
 je ta vonj...

Jaz hodim tik samotno pot.

Alleluja.

Roka je zapisala besede, ki stelajo zgodovino.
 Duh je izostril kopje, ki počenja bronasta telesa.
 Srce je prejelo skrivnost, ki ječi pred njo klečeči človek.
 Če se v njem prelamlja na dvoje.
 Vstajenje.

Pred vrati vesoljstva čaka Odkritje. Če se je strela mrgla zemlja
 in ogrela v pričakovanju. Zlata trobenta nam uslihi močmi in prebrna svi-
 cel na srcih ljubečih. Nebo je dalo znamenje, da se staro znamenje z novim.
 Poslalo je nov kvas: novih, mladih moči v nova telesa, novih, stisečih sokov
 v svoje najlepše svetilke in novih pesmi pojo mladi družini.

Čisto čutimo in tako vemo: Vstajenje prihaja.

Mi ne vprašamo in ne gledamo: odkor. Mi vemo: prihaja. Mi
 se ne ustavljamo in ne počimemo. Mi vemo: naprej. Mi ne poznamo poka-
 hu, ker vojvodo ljubimo: Njega. Mi ne poznamo žalostnih ranj in blodnih pesi.
 Mi vemo: o, naše veselje.

Mi vemo, kdo smo mladi in zdravi. Mi vemo, da je v telesu bogastvo
 in v duši lepota. Mi vemo, da je vse Njegovo i naš brat in naša sestra, naš pri-
 jatelj in naš porajnik.

Na daljni gori je nekaj gorel ogenj, ki je vrel iz njega velikot
 krvi. Gorelo in umiralo je najvišje življenje. Krava vesolja je dosegla peri-
 petijo. Stolekja in stolekja se je zapletala magična krivda človeka, bisocletja se
 razpleta. Razpleta se v narodu in v družini, razpleta v sijajni luči počinca
 in v tise telesu pogin in duši zmago. Čuvši ga življenje. Od prvega velikonočnega
 jutra do belega jutra v počinu plečejo angelci vence, da nas ovijejo s
 sijajem in zapojejo pozdrav pozdravov. Alleluia..

V naših srcih gore ognji. Svetu v znamenje, Njemu v čast, nam
 v življenje. V ognju po vrata. Ne more biti božji mladeč, kdor ne gre prost-
 voljno s ognjem svojega srca. Pisano nam je: v ljubezni zgori. Naše telo
 mora prebiti kopje Duha. Da bo v prožnem dejanju slojilo na stebel
 življenja. Da bo naša mladost na skolemih priskuhila večnim skrivnostim.

Sedaj prihaja Vstajenje.

Vstajenje Boga, človeka in narave.

Hvalnica.

Veseli, ki nima meje, klonemo pred Teboj.

Naša izgovorica je blodna in podobna ptoču in starčcu, ki ljubita čisto in iskreno. Ljubimo bližnjega in sebe, ljubimo veliko solnce in božjo moč, ljubimo svoje največje veselje: zmago življenja nad smrtjo.

Povejte, bratje, ali nismo pijani od veselja? Razvezale so se nam sponke, ki so z rjavim železom stisnile in vezale telo, da je vse ranjeno bruhalo iz sebe onemogle, klice in ga ni bilo, ki ti pristopil in odprl mrežo, kamor je zablodilo naše veliko ranjeno.

Lečaj si prišel ti, Presolunni!

O ponudi nam roko s pristanom, da ga poljubimo; kajti žejni smo. Žejni po božji mladosti, ki je vstajenje. Dejamo po velikem in nedoumnem, ki ga ljubi naše sproščeno življenje. O, najti bomo kadilna gna v prelepo, kadilnico, ki je goreča zemlja in ki jo vihle kerubi, vsi solunni pred Presolunni. Naj se zavijte z neba vse zvezde v polnočno jutro, ki sije nad neizmerno večnostjo, naj požare in klonejo v strašni groji. O, pristopi, Veliki duhovni, in nas vrzi v použgajoči svetli plamen.

Ti Orejaoni, si naše veselje.

Žitinski svojega večnega plamena so padli na naše plamni in jih zaznamovali. Dih svojega večnega poljuba nas je mazilil z oljem, ki je v onaj njeta melodija združenega razkošja.

Gospod, v nas poje! Poslušaj, v nas poje proti zvezdni poti večnosti.

Le enega Te prosimo.

Naj se Ti približamo! Da bomo plisali nesmičeni preč svojih večnostnih kril. Da se bomo ujeli vsaj z istorico in izhorepeneli v tvojo lepoto. Da bomo izdihali v zmagovalne sfere zadnje iskerice svoje boli. Da bomo v prečudni radosti sklenili svoje ročice in ljubili, ljubili.

Naj izbruhna vsa naša združena moč v veselje, ki ti mu Gospodar, da poneseemo vsakemu atomu glorio in slavo. Naj zagori veselje Tebi v oči. Naj bo oglenj žareč in ves rdeč, hvalnica zmagovalarja Tebi, ki nimaš začeta in konca. Naj zagori vsa kri veselja Tebi v hvalo v rdeč kres, da se bo izbrizgala v večnem žrtvovanju, le nam daj, o Gospod, to milost, da bomo gadili in zagoreli z belimi, s snežno belimi plamenčki, ki bodo predvžali in prepeli vse druge.

Zvonovi zvonijo, kakor se mikar - srebrni zvončki singljajo. Skozi nas valovi pesem. Voke in trake in gozdovi in plantne buče zmagovalen koral. O, bratje, poslušajmo. Ali ni v naših prcih postala in zapela pesem, ki ji ne vemo imena? Vsa radostna odzvanja in pristihje. O biserne prečo bajnih lepot! Bela paža je postala naša telesa in božji poslanec nam je našel rož v naročje.

Luč blesti preč nami, luč gori za nami. Poč nami mi, naš nami je
 ognjeno morje. S citami božjimi se spreha kraljevo veselje in naše bitja,
 ki ljubijo, ljubijo.

Kikl Franc. Virgred.²⁾

Sneg stalil se je v planinah,
 drevo cvete že v dolinah,
 drobne ptičice pojo,
 virgred nam namenjajo.

Leslooka krog hiše leta
 in škrljanček žvrgoli,
 ptičic pesem je prelepa,
 ki se vse jih veseli.

Polje je že vse v zelenju,
 cvetke ga poraščajo;
 a otroci se v veselju
 z ukomjem zabavajo. —

Pesem prvašolca priobčena v 2. števil. rokopisnega prvo-
 šolskega lista „Trobentica“.

Razgledi.

K. N. Beograd:

Naša revolucija ljubavi.

Revolucija je već strašna reč, a još gore je njeno oživotvorenje, ako se ona viši u znak mržnje i krvi. Revolucija je pak najčistokronije delo naj-mirosljivijih i najplemenitijih duša, ako ona nosi pečat večne ljubavi i snjome bori protiv zla, mržnje i krvoprolića za mir Hristov u kraljevstvu Hristovom. Svojom revolucijom ne mislimo pobediti zlo još većim zlem. Mi nećemo mržnjom i krvlju uništavati život i na ruševinama oćetivati bolja vremena. Gosta je već na početku zime, mržnje i smrti. Mi imamo žeđu po proleću ljubavi i životu. Osećamo dovoljno snage (moći), da skinemo sneg, pomešan nečistoćom i čaštu (s papami), koji leži na nežnom cvetu i mu sprečava, da se razvije.

Naši putevi idu stopama (po stopinjah) sv. Petla, velikog apostola hrišćanskog milosrđa (usmiljenja) na Istoku. Kao sv. Cirilo i Metodije upotrebit ćemo sve svoje znanje i svu svoju ljubav u tu potku, da plamo svetlosti prima, koji su u tami i da čujemo slogu narocito (posebno) među slovenskim narodima. Oćetivši svoje duše greha napunit ćemo ih prolećem, otvorit ćemo ih svojoj braći i svojom sestrama, pevajući sunčanu pesmu jufranje Avinskog. U duhu genialnog biskupa Slonjska volimo svoj narod, njegovu pesmu i njegovu prošlost. Ali ipak ne smatramo narod za boga nego za kliju, ka višim vrednostima. Što je Sloniček započelo, to ćemo mi nastaviti; svome požrtvornom i nesebičnom radu u narodu dat ćemo istocni pravac, obuhvatajući time i svoju pravoslavnu braću. Don Bosko nas uči kako treba dati proleće najnižim i najbednijim, o kojima se niko ne stara (briga).

Dr Mahmićev Hrib Kristus aut Belial je također naša lozin, ka (geslo). Dr Kreka nasledjemo i u tome, što se ne smatramo za vođu nego za najniže pluge svoga naroda. Dr Krek nas je i uverio, da moraju sve vrste znanosti i umetnosti služiti narodu i dizati ga ka blagoštanju, ka višoj prosveti i bogušličnosti.

Naša revolucija znači rad, molitvom blagoslovljen, potetkama preiskušan, pesmom oćaden, naukom (z znanostju) polpomognut, koji se oslanja na čvrste temelje naših najvećih genija. Našem revolucionarnom pokretu da dušu i život naša mladost, koja nosi u sebi ož-

biljnu (reono) težnjo sarkaznosti, da se prekida pa materializmom, st. ič-
nošću i racionalnom fanatizmom. Proga mi verujemo, da naš pokret neč
biti žvok muhe jednodneonice, kao što je već bilo politko revolucionarnih
stacnih proglaša. Ali ako imamo dovolj železa u svojoj krvi, ako su na-
ša prca moće ljubavi, ako smo se zbilja mi katolički Srbi i vi katolički
Slovenci i Hrvati postavili u atmosferu božje milosti, onda zaista naša
revolucija znači početak novog doba.

Izgleda, da je to novo doba već na obzoru. Sunčanom
pesmom nena otpočne, jer tek onda smo mi sami slobodni i mići će-
mo živiti pravu slobodu drzavljana kraljevstva Hristova.

Osmi decembar 1925. je bil naš mejnik: ki moramo nujno
se moramo otresti svih predsotkov o namišljenih in - pravih istori-
telah in moramo nujno stati sami, slobodno in moćno, da do-
končamo započeto delo. Autoritete ne priznavamo nobene dru-
ge, razen one, ki si jo sami postavimo in določimo: To podčrkavamo.
To izjavljamo dejansko: Kaj to, da nam telo pravijo v najraz-
ličnejše formule in predpise - duha, srečne unlonemo mikdar. -
To je naša beseda.

Forma.

Načinimo tudi to poglavje!

Vprašanje o oblikah. Vprašanje o vprašanju, ki ga vidijo
mnogi po naših društvih, ki pa ga vedno zagrabijo od nesrečne pla-
ti. Vprašanje, ki se ga mnogi izogibljajo in skrivajo pred njim nojve
glave v zgodi pesek. Vprašanje, ki je temeljno in življenjsko v naših
društvih.

Oblika je naša splošno izraž družabnega življenja. To dru-
žabno življenje je pestilo in se preliva v bogatih oblikah. Temelji na
načelu človeškega socialnega nagona, ki je najjači v mladini. Pri
njej je proces združevanja kaj naraven, ker ji je dan ukaz rasti in
ustvarjajočega nenina. Jant išče prijatelja, ki bi z njim prekamljal in
bi v pogovoru z njim nehote izlil nekaj iz sebe, kar mora na dan, kar
je rojeno za maso. Išče mladce, ki bi užgali cvetočo pesem in zabneli
v polnočnem smehu. Jant mora oddajati in sprejemati. Ako izvirajo
po normalnih zakonih pa apostolat vsi, tekstaj je med njimi valovanje,
življenje pričakovanja in nabrednih klic, življenje prsti in dela. Ker
pa je življenje mladine tok med ekstremi, sta pozitivni in negativni
utikarizem zajela to življenje v svoje porode in napisala nanje pra-

menga Boga ali znamenje človeka.

Tako so nastali organi racije. To so akvadukti, ki so v materialno in nematerialno tehniko izumetničili svojo krunjenost, da je lahko prišla prebivat vanje kraljica — vodilna ideja gotovih ljudi. Kakekri bi so, ki je na njih othovih radostno lepo svetlišče in ko so vsa svoja pobičja prepletki s divnimi parni in mramornatimi stropnicami. Organizacije imajo obliko in vsebino, tosta prvi hip je lepša in veličastnejša oblika. V prvem hipu, ki je najvažnejši.

V vsaki obliki so združeni trije principi: 1. spoštovanje 2. sočlovešča 3. samopremagovanje 3. čut za lepoto in dostojanstvo.

Glavno, česar mnogokrat počeno vedeti, je: oblika je ne bišvena. Prvo je vsebina. Nekaka podlata, ki ima neprememljive prilike, ki tvorijo obliko. Naša vsebina je večna, oblika pa je izpremenljiva.

Organizacija je v svojem početku izraz materialistične dobe. Človek te dobe je kopičil zbir mehanizmov in hotel z njimi potencirati vse naravne moči in sile ter z njimi zasesti božji prestol. Razumljivo je, da so tudi bravnili božjih idej pograbili za isto orodje. Tako je nastal boj med ljudmi, ki se je izživil v številnih v preračunanih efektih, v golih predstavah, le na površini življenja. Vsaka najmanjša človeška zmoglost se je razmenoma cepila in sotrčala v materialja in mogočne matve piramide, ki so se čez noč spremenile v opuščajne grozotne sfinge; kajti ideje so bile tiste, ki so jih skrbno kapali v temne kamnice na dno piramid.

Zato je postalo temno svetlo, zato se je človeštvo ovesitilo in zaklinalo: Noč v organizacijskih kopitih, ki so hoteli potegniti naše krepence ga, živca človeka! Noč v kakovnicami, ki zavirajo vodo, rojeno za večni nemir! Ideje, ki so močne kakor njihov Gospod, naj pridejo iz resnih kleti, naj se olijejo kakor povodnj v svet, da bodo vodile resnično živo, ustvarjajočo in oblikujočo življenje. Da bodo v prvobudnem solncu dali blagoslov klici v sebi in same od sebe nosile obliko, ki bo zrasla organizirano in v soglasju s samo seboj in s svojim poslanstvom, v soglasju z božjo idejo, ki raste, daje in v soglasju s človekom, ki hoče rasti in delati.

— — — — —
Posebno mladina čuti pestenjo obliko.

V svoji svežosti in pristnem posmehovanju vidi v železnih jidovih kaamih, merenico in vollo bar. V nerazlučenih življenjskih ječah noče živeti in delati zato, ker tako govore pravila in goji paragrafi, narve ona hoče delati dobro iz lastnega razjibar fant, vsak fant je bogat.

Taj je mladost največje bogastvo na svetu. Če pa mu tuja roka oklepa to bogastvo z zidom, mu jemlje delo, delavnost, udejstvovanje, ustvarjanje.

Mladost in organizacija sta namreč dva različna pojma. Mladost je krepenje, nedovršenost, rast, večna nemirnost, duševnost, etnocidnost, v svojem tipanju romantično razpoloženje, samogibnost, dinamičnost, ki išče mase črni vzgoje in prijateljske besede. Organizacija pa je s svojimi razvitimi oblikami blesteč konec razvoja, ustaljenost, mir, varno zavetje, statičnost, ostermost, neplodnost, otrok razuma, v svoji mirni, dovršenosti klasičnost, ki ne vzbuja plodovitega razpoloženja, ampak prazno občudovanje.

Ker mladina in izpraznjeni obliki ne spadata skupaj, je pri siljeno stanje podilo tragiko mladih duš, ki ne morejo najti utehe, veselja in zrljenja v dosedanjih družabnih oblikah, posebno v društevskih. To je kričito nasprotje med vsebino in obliko, nasprotje, ki je izraz modernega človeka.

Mladina ne zanikava forme sploh. Še je nezmisel. Taj je mladost sama na sebi že religiozna oblika, saj je mladost občutje ljudi, ki se prebuja iz nezavednega v zavestno dejanje, ljudi, ki stremijo po pantomiklem, ustvarjajočem izrazu. Ta izraz se rodi na podlagi večnih idej, ki žare nad njimi na podlagi duha časa na podlagi fantovske duševnosti in tradicije. Taj je že naša rodilna misel, kako repta, da bi izobličila vsaki mladi generaciji primeren izraz.

Napačno pa je, če vidimo v oblikah absolutno pvelo umetnino umrle generacije. Če bomo negovali oblike, bomo izgubili cilje in ideale. Klendar pa človek ima idealov in radi tega ne more delati, je star, skrajno star, pa naj bi šleje šestnajst let.

Skrajna: mladina je zavrela sedaj v krogu, natančno odmerjenim, s število, pravilo in formulami. Sedaj pa hoče v prasto, svobodnejše svajanje na katoliškem temelju, ki ji staja pam v raznih duševnih pozicijah dovolj močnih nagibov za veliko življenje božjih otrok.

Pomnimo pa:

1. Oblika se mora roditi iz notranje sile zrljenja
2. Ta pa ne nasprotuje dejstvu, da se moramo truditi za izraz in mu dajati novo pol.
3. Kajti samo delo, delo in zopet delo mora biti našo znamenje.

A.H.:

Beseda o "formi."

V nedogled bodočnosti bi radi - in se oziramo; novo dobo si napovedujemo - pa še tega, kar je najboljše sodobnosti, ne dojamemo - farizeji torej na vsej črti? - ves ta pokret poln hotevja - farizejstvo?!

Tako je - ali slabo, ali dobro - to v naslednjem. Položaj je pa tak in zunanji izraz tega je:

Zametanje vsake forme. Razumljivo. Taj še priprosti, naravno čuteč človek, ki misli in čuti brez dvoma, še vse najbolj pristno s. j. neizumetničeno, to kar je v naravi - zametuje zunanje oblike in besedne izraze za najbitimnejše, najrežnejše, najbolj čustvene stvari, da celo smeji se "duhovitosti", ki hoče vse to v besedah in formi izraziti, kar on podzavestno - čuti, da ni možno. Taj človek kot ena vrsta je vsek v bistvu enak, vsek bi rad tudi "misterije", tajne nevidnih svetov in naloga sodobnosti kar najboljše spoznal, razlika je le v načinu, kako ta, kako oni.

Tudi mi čutimo je potrebe. Brez dvoma pa je, da našega loga povsem in popolnoma rešimo, če spoznamo in spravimo podenotno duševno obzornost in soodobnost. Dejstvo, da se večini to ne poreči, priča o težavnosti tega. Mi znamo danes kritizirati vse javne razmere, učiti in uspravljati o vseh pedagoških predstavih in rešujemo življenjske probleme (mogoče celo pravilno!) - in dejstvo je tudi, da se mihi samih sebe ne potrudimo poznati - in na drugi strani izvira ravno iz tega dejstvo, da odrasli, starejši učni moške ne rešujejo oz. vsaj ne rešujejo onih življenjskih problemov, da pa pišejo debele knjige in prirejajo o psihologiji otrok i. t. d. Pri vsem tem se čuti neka močnejša nezadovoljnost. Človek čuti in misli silno veliko in vse to bi rad povedal, problem je rešil v svoji glavi, a ko ga je dejal na tvari papir v "formo" tvari besed, se čudi, da ni to, kar je čutil, kar se čuti in kar zna.

V tem leži vsa zagonetka vprašanja o formi in po formi naših organizacij - skratka naše družbe. Deni v formo to, kar forma sploh nikdar imeti ne more (duševno in idealno vesoljstvo), iz takega stotna nastane kvečjemu le simbol, navadno pa karikaturna, - in ničeno med drugim ni za realno življenje merodajno. Svet je danes poln karikaturne - in razumemo se. In kotikorkrat kdo kaj "učnega" gine tvorijo novo karikaturo - nadaljujemo - zato, ker bi n. pr. rad govoril o momentu miselnega stoka sodobnosti, ker bi rad iz podobnih komponent sil stvoril rezultanto, storiti pa mora vse to z jezikom, ki je

nam izpreminja potko, brezglavih mladčev v ono resno iskajočih mož
naše delo, naše bodočnosti.

19. marca. - Pri korak v veliki svet. Ne hvalim. Šel je. Popolnoma
je bil naš staneč. Število ne pove misli, ki so se kresale: Dvajset fantov
sedelo in stalo v zborovalnici. Misli, ki bodo, ki morajo ven, ki postanejo ži-
ljenje. Do temeljev moramo sami, povsod hočemo se pravo načelno borbo
lastno oržje, ne pa protistev mladinskega gibanja, ki bo di kipeje, va-
vanje vseh, ustvarjamo: zato, ker šele potem moremo naprej, moremo življe-
nje svoje načelno usmeriti, vsak pa je dolžen, da aktivni najprej v sebi
gibanje iz svoje zaspianosti in nedelavnosti. - Koliko misli. Šlo je v polnu
urnem razgovoru v plan - ne vem več: Le to, da "Hegijanci", "predhodniki"
in prvoborci našega mladinskega gibanja - predajajo se svojo nočno svojo
novim, mladinskim letam v nove garje.

Probi.

Pravica, "glasilo krščanskega delovnega ljudstva", je napisala 8. III. 1912
"Memento" za naša izvajanja na M. strani. Brez komentiranja. (Saj stoj
"v pr. pismu tudi nekaj: Ni Boga!").

Cudno: Saj vem, da je micerar ne razumemo. Glasiti pa tega
ne, da je ta članek napisal človek, ki je menda - pedagog!

Članek o dopolnitvi: "Apokalypsis XII. 7.

Od uprave: Sprimochno (osno) številko zaključimo nekaj
letnik - Popolnoma na krstnih nogah stojimo; nimamo
nobene druge podpore razen naravnostno. Jato prosimo, da
gotovo v to številko poravnate dolg, naravnostno. - Ali
pa hočete, da kam, študentske pare: dajejo miloščino
- Torej! -